

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології
Кафедра геоматики, землеустрою та планування територій
Державний біотехнологічний університет
Кафедра управління земельними ресурсами, геодезії та кадастру
Сумський національний аграрний університет
Кафедра геодезії та землеустрою
Уманський національний університет
Кафедра геодезії, картографії та кадастру
Дендрологічний парк загальнодержавного значення «Криворудський»
Хорольський ботанічний сад
Полтавський відділ Українського географічного товариства
ГО «Земельний фонд України»

Агроландшафти: інноваційні підходи у землеустрої та садово-парковому господарстві

Збірник статей
III Всеукраїнської
науково-практичної конференції
присвяченої 125-річчю від дня народження академіка М.М. Гришка

22 квітня 2026

м. Полтава

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF LAND MANAGEMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Sopov Dmytro, ph.D., associate professor

odau.sopov@gmail.com

Mishchenko Maksym, student

Mishchenko_1998@gmail.com

Odesa State Agrarian University

Despite the diversity of organizational and legal forms of agricultural enterprises, which differ in ownership structure and organizational mechanisms, they are characterized by a number of common fundamental features [1]. *Firstly*, the activities of such enterprises are carried out in strict accordance with the legal norms enshrined in the current legislation of Ukraine, which ensures legal certainty, regulates the mutual rights and obligations of participants, and creates conditions for the stable functioning of the agricultural sector. *Secondly*, each enterprise has a clearly defined organizational structure that encompasses participants in economic activity – owners, tenants, employees – and provides for the distribution of responsibilities and powers between them. Such a structure ensures effective organization of the production process, control over the performance of functions, coordinated interaction between all business entities, and creates the basis for the formation of an information base necessary for both internal management and external audit and assessment of the enterprise's activities [2].

One of the key characteristics of all organizational and legal forms of agricultural enterprises is the systematic documentation of the results of their economic activities. This includes both financial and production reporting, which is formed in accordance with current state standards and serves as the main source of information for internal management control and management decision-making, as well as for external stakeholders - tax authorities, investors, scientific institutions and the public [3]. The documents contain data on quantitative and qualitative indicators of land resource use, which are integrated into the state land accounting system and provide control over the rational and effective use of land. In addition, within these organizations, cohesive labor collectives are formed that function as a single organizational mechanism, contributing to the coordination of production processes, optimization of labor resources and increasing the overall efficiency of management.

A separate and important role in the land resources management system is played by land management [4] – a set of measures of an engineering, legal, economic and environmental nature aimed at ensuring organized, rational and sustainable use of land. It is a multi-component system that encompasses planning, distribution, optimization, and protection of land, while taking into account both state interests and regional and local needs, which allows harmonizing state land use policy with the needs of local communities and business entities. In the structure of land management, special attention is paid to the process of organizing the territories of business entities, such as agricultural enterprises, farms and associations of citizens, which ensures effective coordination of activities, rational use of land

resources and support for the economic stability of the agricultural sector [1].

Among the key land management tools, a special place is occupied by the establishment of land boundaries and the introduction of legal restrictions, such as land easements. Such mechanisms ensure access to infrastructure or natural resources without violating the fundamental rights of the owner or user of the land plot. They play an important role not only from the point of view of legal regulation, but also in ensuring the ecological balance of agricultural landscapes, contributing to the conservation of natural resources, prevention of soil degradation, and rational use of land areas.

All activities in the field of land management are accompanied by the maintenance of appropriate documentation, which provides a systematic approach to the collection, processing and analysis of information on the condition, quality and quantity of land resources. The accumulated data is a necessary basis for the formation of the state land cadastre, land monitoring, planning soil protection measures and control over the rational use of land. In addition, land management is an effective tool for implementing current laws and regulations in the field of land use and land protection, ensuring legal and organizational regulation of the activities of business entities and contributing to the sustainable development of the agricultural sector [5].

The implementation of state policy in the field of land use is based on a set of principles, among which the key ones are compliance with environmental standards, ensuring social justice, economic feasibility, as well as the preservation and restoration of soil fertility. One of the fundamental principles is the priority of environmental safety in the use of land resources. It is on the basis of these principles that state and regional programs are developed and implemented, aimed at rational management of land resources, optimization of the land use structure, reclamation of degraded lands, afforestation and grassing of low-productive territories. These measures contribute to increasing the ecological sustainability of agricultural landscapes, effective use of resource potential and sustainable development of the agricultural sector.

A separate important area is the legal regulation of relations related to land ownership. Modern Ukrainian legislation guarantees land owners the exercise of their property rights, which includes possession, use and disposal of land, in particular the ability to lease, mortgage or alienate it. In cases of violation or restriction of the rights of owners or users, a system of compensation and protection is provided, which ensures the protection of the legitimate interests of citizens and legal entities, promotes the stability of land relations, and supports the effective functioning of the land market.

Conclusions. Land as a resource has unique value and special characteristics: it is an indispensable basis for agricultural production and an integral element of the natural environment. Land productivity is determined not only by its natural properties, but also by the level of anthropogenic impact, including cultivation methods, fertilizer use, and soil protection measures. In this regard, land management should be carried out taking into account not only economic aspects, but also socio-ecological factors, which ensures the preservation of fertility, support of biodiversity,

and social stability of rural areas. Only a comprehensive and balanced approach to the rational use and protection of land allows us to achieve the strategic goals of sustainable development of the agricultural sector, combining economic efficiency with environmental safety and social justice.

References: 1. Шеленко Д. І. Економічна сутність організаційно-правових форм сільськогосподарських підприємств. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 14. С. 569–573. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/14_ukr/80.pdf. 2. Третяк А. М., Третяк А. Р., Шквар М. І. Методичні рекомендації оцінки екологічної стабільності агроландшафтів і сільськогосподарського землекористування. Київ: ВУААН. 2001. 15 с. 3. Закон України «Про охорону земель». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>. 4. Третяк А. М. Землевпорядне проектування: теоретичні основи і теоретичний землеустрій: навчальний посібник. Київ: Вища освіта. 2006. 528 с. 5. Кошкалда І. В., Домбровська О. А., Сопов Д. С., Бутов А. М. Геоінформаційні технології у галузевих кадастрах: напрями розвитку. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2021. Том 6. № 4. С. 249–258. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2021-4-30>

РЕНАТУРАЛІЗАЦІЯ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЯК СУЧАСНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ УРБАНІСТИЧНИХ ЛАНДШАФТІВ

Нагорна Світлана Вікторівна, к.с.-г.н., доцент

svitlana.shershova@pdau.edu.ua

Полтавський державний аграрний університет

Сучасні міста характеризуються значними змінами природного середовища, що пов'язані з інтенсивним розвитком урбанізаційних процесів. Розширення міської забудови, ущільнення територій, зростання транспортної інфраструктури та промислових зон призводять до істотних змін природних ландшафтів. У результаті таких процесів відбувається скорочення площ зелених насаджень, порушення природних екосистем та деградація природних компонентів міського середовища. Інтенсивне антропогенне навантаження спричиняє погіршення екологічного стану міст, зокрема підвищення температури повітря, збільшення рівня забруднення атмосферного повітря, зменшення біорізноманіття та загальне погіршення умов проживання населення. У багатьох містах світу формується так званий ефект «теплового острова», коли температура повітря в межах міської забудови є значно вищою, ніж на прилеглих природних територіях [7, 8]. Це пояснюється значною кількістю штучних поверхонь, таких як бетон та асфальт, які акумулюють тепло та погіршують природну циркуляцію повітря.

У зв'язку з цим одним із важливих завдань сучасного містобудування та ландшафтного планування є пошук ефективних підходів до відновлення природних компонентів урбанізованих територій. Особливої актуальності набувають концепції сталого розвитку міст, що передбачають гармонійне поєднання урбаністичної інфраструктури та природного середовища. Одним із сучасних підходів до вирішення цієї проблеми є ренатуралізація міських